

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของ
ชุมชนตำบลบางนางลี่ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น
ชื่อผู้วิจัย : อาจารย์จันทร์เพ็ญ มินคร
ปีที่ทำการวิจัย : 2554

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนของชุมชนและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน การจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ตำบลบางนางลี่และเพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะในเขตพื้นที่ตำบลบางนางลี่ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่นเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลบางนางลี่ จำนวน 350 ชุด รวมทั้งใช้กลุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะของตำบลบางนางลี่ ประธานชุมชนทำการรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะ อยู่ในระดับปานกลาง คือ การนำถุงผ้าหรือภาชนะอื่นไปตลาดเพื่อใส่ของแทนการใส่ถุงพลาสติก ไม่มีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในกิจกรรมหรือโครงการ มีส่วนร่วมในการประชุมและทราบถึงปัญหาสาเหตุ มีส่วนร่วมการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก มีการคัดแยกประเภทขยะทำให้สามารถวางแผนในการกำจัดมูลฝอยครั้งสุดท้ายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ร่วมทำกิจกรรม เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการ ซึ่งดูได้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการที่ทางตำบลบางนางลี่เป็นผู้กำหนด เช่น กิจกรรมโครงการจัดรถคัดแยกขยะออกให้บริการ กิจกรรมรณรงค์จัดทิ้งขยะให้เป็นที่ทางหรือการคัดแยกขยะที่จัดทิ้ง กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะด้วยวิธีต่างๆ กิจกรรม การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ด้านการคัดแยกขยะคือประชาชนยังมีโอกาสในการเข้าไปร่วมขั้นตอนการค้นหาปัญหา การกำหนดแนวทางแก้ไข

ปัญหา การประชาสัมพันธ์หรือชักชวนร่วมในโครงการรวมถึงการเข้าร่วมโครงการอาจกล่าวได้ว่าประชาชนยังไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการอย่างแท้จริง ส่วนการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะจากการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่เห็นว่า การจัดการปัญหาขยะยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ ประชาชนไม่เล็งเห็นความสำคัญในการแยกขยะก่อนที่จะนำไปทิ้งหรือกำจัด ขยะมีปริมาณมากทำให้เสียเวลาต่อการแยก ขาดแนวทางหรือขาดการส่งเสริมให้ความร่วมมือในการแยกขยะ การใช้ประโยชน์ที่เกิดมาจากขยะ ขาดงบประมาณและขาดการให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการแยกขยะ ขาดการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจรวมไปถึงประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ปัจจุบันปัญหาขยะกลายเป็นปัญหาที่ไม่สามารถมีทางแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน เพราะจากการที่นำขยะไปกำจัดอีกพื้นที่หนึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่นั้นๆ ดังนั้นจึงน่าจะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ในเรื่องการลดปริมาณขยะ ด้วยการคัดแยกประเภทขยะ จากแหล่งกำเนิดเพื่อจะได้นำขยะบางส่วนกลับมาใช้ใหม่และการนำขยะสดมาใช้ทำปุ๋ยหมัก

2. การรณรงค์และประชาสัมพันธ์ จะต้องทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องซึ่งเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะกระตุ้นให้ประชาชนสนใจรับทราบและปฏิบัติตาม เนื่องจากปัญหาขยะเป็นปัญหาที่ไม่มีทางกำจัดให้หมดสิ้นไปโดยง่าย เช่น การรณรงค์และประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือให้ประชาชนนำขยะออกมาทิ้งก่อน 1 ทูมของทุกวันที่มีการจัดเก็บขยะ เพื่อไม่ให้มีปัญหาขยะตกค้าง

3. กิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่ทางเทศบาลเป็นผู้จัดควรที่จะให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมจัดงานกิจกรรมหรือโครงการนั้นๆ ด้วย เพราะประชาชนที่อาศัยในพื้นที่รู้สาเหตุของ

4. ทางเทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเก็บขนขยะของบริษัทเอกชนในเรื่องของเศษใบไม้และกิ่งไม้ เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิดของประชาชน รวมถึงการใช้ประโยชน์จากเศษใบไม้กิ่งไม้วางสามารถย่อยสลายและนำไปทำปุ๋ยได้ให้แก่ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง

5. ให้ประชาชนมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินคุณภาพในการดำเนินการจัดการขยะของ องค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีคุณภาพดีตามข้อสัญญาที่ตกลงไว้ และคุ้มค่ากับงบประมาณที่ได้ว่าจ้างไปหรือไม่

6. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรที่จะมีการศึกษาวิจัยเรื่องขยะในเชิงคุณภาพควบคู่กับการศึกษาในเชิงปริมาณอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอแนะการแก้ไขปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา เพราะผลการศึกษาจะทำให้ทราบข้อมูลเชิงลึกเพื่อจะได้ข้อมูลที่ให้นำมาปรับใช้ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน